

XOSÉ MARÍA ALVAREZ BLÁZQUEZ ESCRITOR, DOCENTE, ERUDITO E EDITOR

Neste ano 2015 celébrase o Centenario do nacemento de Xosé María Álvarez Blázquez, a quen se lle dedicou o Día das Letras Galegas no 2008.

XMAB é membro destacado dunha saga familiar única na cultura galega, que comeza as súas achegas literarias co seu avó paterno Emilio Álvarez Giménez e que se foi enriquecendo coas creacións literarias e artísticas de Xosé María e os seus irmáns e que segue agora nas persoas das novas xeracións da familia.

XMAB foi unha persoa de grande erudición que se dedicou profesionalmente ao ensino e á edición. Conta cunha extensa e importantísima obra literaria, como poeta, narrador, dramaturgo, ensaísta e articulista. Realizou tamén unha inxente obra de investigación en campos como a arqueoloxía, a literatura medieval, a literatura popular, etc.

Ademais da súa obra literaria, a Fundación Penzol atesoura un importantísimo fondo dos seus materiais de arquivo que foron doados polos seus fillos e fillas no ano 2012. Este fondo incrementouse posteriormente con novas doazóns e seguramente siga enriquecéndose grazas á xenerosidade da familia.

Por estas razóns dedicamos o número 10 de NOVAS PENZOL á figura e á obra de Xosé María Álvarez Blázquez. Nel aparece a relación de 77 monografías da súa autoría, así como 29 relacións como prologuista, tradutor, editor literario e antólogo e 70 como articulista en revistas. Non se relaciona o inxente número de artigos de prensa que garda o seu arquivo porque resultaría excesivamente longo. Tamén aparecen 16 monografías e 42 artigos sobre a súa figura e a súa obra. Presentamos tamén unha relación moi escolmada de documentos dos seus materiais de arquivo.

Ao mesmo tempo a Fundación Penzol, en colaboración co Concello de Vigo e a familia Álvarez Cáccamo, realiza a exposición CENTENARIO DE XOSÉ MARÍA ALVAREZ BLÁZQUEZ. CONSTRUTOR DUNHA CIDADE DE LIBROS. TUI, 1915 – VIGO, 1985, na que se pon en valor os fondos bibliográficos e de arquivo de XMAB que a fundación atesoura. Esta exposición está aberta na Casa Galega da Cultura dende o 17 de abril ao 17 de maio de 2015.

Agradezo ao persoal da Fundación Penzol, a María Dolores Cabrera e a Noel Queipo a súa colaboración para a realización deste boletín.

Saúdos cordiais
Silvestre Gómez Xurxo
Responsábel de Novas Penzol

Nota biográfica de Xosé María Álvarez Blázquez

Xosé María Álvarez Blázquez (Tui, 4 de febreiro de 1915 – Vigo, 2 de marzo de 1985), é fillo do médico Darío Álvarez Limeses e de María Blázquez Ballester. Pertence a unha familia culta e de valoroso compromiso co país, que fai unha excepcional achega á literatura, á arte e á cultura en xeral, dende xeracións anteriores á de Xosé María e que continuou nas posteriores como unha benzón.

En 1931 comeza os estudos de Maxisterio en Pontevedra, onde trata a Alexandre Bóveda, que está casado coa súa curmá Amalia. Remata Maxisterio en 1934. En 1936 comeza por libre os estudos de Filosofía e Letras.

Dende moi novo cultiva a súa vocación literaria: xa en 1930 publica poemas en xornais de Tui e Pontevedra e en 1932 funda a revista *Cristal* e publica o poemario *Abril*.

Milita na Federación de Mocidades do Partido Galeguista e en 1934 pronuncia o seu discurso *Berro en lembranza dos heroes de Carral*.

En 1935 ten o seu primeiro traballo como mestre n' A Guarda. Tamén estará destinado en Vigo e Tui.

En 1936, xa nos inicios da sublevación militar, seu pai, membro de Izquierda Republicana, é encarcerado e posteriormente fusilado. Xosé M^a foi mobilizado para facer o servizo militar en Santiago de Compostela.

Cando se reincorporou ao seu traballo de mestre foi desterrado a Coreses, na provincia de Zamora, onde exerceu ata 1941.

En 1941 instálase en Vigo e ten diversas ocupacións. Casa con María Luísa Cáccamo Frieben en 1946, con quen terá tres fillas e tres fillos.

Segue co seu labor literario e foi finalista do 1º Premio Nadal de novela con *En el pueblo hay caras nuevas*.

En 1948 funda, con Luís Viñas Cortegoso, a librería de vello Monterrey, e en 1950 a editorial do mesmo nome.

Xosé M^a en Vigo en 1958, con F. F. del Riego e co profesor Rodrigues Lapa

Por esas datas comeza tamén a súa significada dedicación á arqueoloxía, sendo Comisario de Escavacións Arqueolóxicas de Vigo e director das realizadas no Castro de Vigo. Neste campo hase destacar o descubrimento en 1953 do conxunto de estelas funerarias romanas, que actualmente están no Museo-Pazo Quiñones de León.

En 1949 é nomeado correspondente da Real Academia Galega e no 1962 foi elixido membro numerario.

Na década dos 50 fixo publicacións tan importantes como *Roseira do teu mencer*, *Escolma da poesía galega I e II*, *Cancioeiro de Monfero*, obra singular na corrente do neotrobadorismo, *Las estatuas no hablan*, *Crecen las aguas*. O seu poemario *Canle segredo* obtén o Premio Pondal do Centro Galego de Buenos Aires, mais non se

editaré ata 1976. Durante o ano 1959 publica diariamente en Faro de Vigo a colaboración *Calendario histórico de Vigo*, material recompilado na importante obra *La ciudad y los días*.

En 1966 trasládase coa familia a Oviedo como axente de vendas de Pescanova, regresando en 1967 a Vigo, onde funda a editorial Castrelos para dedicarse profesionalmente á edición. Nela publica coleccións de éxito como Pombal e O Moucho.

Os libriños da colección O Moucho tiveron un importante papel de divulgación da cultura popular galega. (Fotografía: Noel Queipo).

En 1970 retoma o labor docente, agora como Profesor de Formación Humanística do Instituto Politécnico Marítimo Pesqueiro de Vigo.

En 1976 é nomeado Cronista Oficial da Cidade de Vigo.

En 1980 deixa o seu labor editorial e de libreiro e en 1983 xubilábase como profesor.

Nos últimos anos da súa vida ten numerosos recoñecementos: é nomeado membro do Instituto de Estudos Galegos Padre Sarmiento, Xefe do Departamento de Historia de Vigo, recibe o Pedrón de Ouro.

No ano 2008 foi homenaxeado coa dedicación do Día das Letras Galegas.

Pedrón de Ouro, 1979

BIBLIOTECA DA FUNDACIÓN PENZOL E BIBLIOTECA FERNÁNDEZ DEL RIEGO

XOSÉ MARÍA ÁLVAREZ BLÁZQUEZ, AUTOR monografías

NOTA: Da Biblioteca Fernández del Riego soamente se citan os títulos que non hai na Penzol ou aqueles que teñen dedicatorias do autor.

- **Abril** : (Poesía, 1929-1932) / José Mª Alvarez Blázquez ; "Bautismo" de Gerardo Alvarez Limeses ; portada de José de Castro Arines. [Pontevedra?] : [s.n.], [1932?] (Pontevedra : Julio Antúnez, 1932). Sign.: 13/130
- **Berro en lembranza dos herois de Carral** . Pontevedra : Federación de Mocidades Galeguistas, Seición de Educación Cultural e Patrióteca, Grupo de Pontevedra, 1934. Sign.: C-45/31. Ex-libris do autor.
- **En el pueblo hay caras nuevas** . Barcelona : Destino, 1945. Sign.: 19/284.
- **Poemas de ti e de min** / Emilio Alvarez Blázquez. Poemas de ti e de min / Xosé Mª Alvarez Blázquez ; prólogo de Salvador Lorenzana ; ilustración de A. Portela Paz. Pontevedra : [s.n.], imp. 1949 (Gráficas Torres). Sign.: C-82/16.
- **Poemas de ti e de min** / Xosé Mª Alvarez Blázquez, Emilio Alvarez Blázquez ; prólogo de Salvador de Lorenzana ; ilustración de A. Portela Paz. Pontevedra : [s.n.], 1949 (Torres). Sign.: FR-69/19(3) . Dedic. autógr. do autor.

- **Industrias paleolíticas en la comarca de Tuy** / J.M. Álvarez Blázquez , F. Bouza-Brey. Santiago de Compostela : Instituto Padre Sarmiento de Estudios Gallegos, 1949. Sign.: C-297/27 .
- **Roseira do teu mencer** : (1949-1950). Ilustracións de Xohán Ledo. Vigo : Monterrey, imp.1950. Sign.: 20/238 . Exemp. n. 28 dunha tirada de 125.

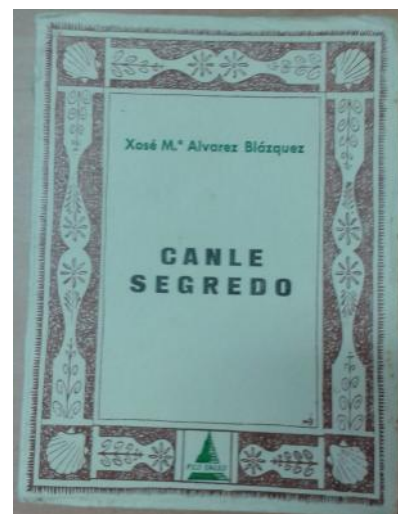
- **Roseira do teu mencer** : (1949-1950). Ilustracións de Xohán Ledo. Vigo : Monterrey, imp. 1950. Sign.: FR-78/132 Dedic. autógr. do autor. Exemp. n. 77 dunha tirada de 125.
- **Sobre la voz "señor" en los trovadores** : (concepto del "amor servil"). Madrid : [s.n.], 1950 (C. Bermejo). Sign.: FR-79/69(9). Dedic. autógr. do autor
- **Romerías gallegas**. Buenos Aires : Galicia (1951). Sign.: 20/540
- **Una Cabaña en el cielo** . A Coruña : Moret, cop. 1952. Sign.: 18/198.
- **Una Cabaña en el cielo** . A Coruña : Moret, cop. 1952 . Sign.: FR-71/137. Dedic. autógr. do autor
- **Industrias paleolíticas do Baixo Miño : (Concellos de A Guardia, O Rosal, Tomiño e Oya)** / F. Bouza-Brey e J.M. Álvarez Blázquez. Porto : Sociedade Portuguesa de Antropologia e Etnologia, 1952. Sign.: C-212/38 . Dedic. autógr. do autor.
- **Cancioeiro de Monfero : (século XIII)** / edición e limiar de Xosé Mª Alvarez Blázquez. Vigo : Monterrey, 1953. Exemplares n. 12 e 195 dunha tirada de 210. Sign.: C-257/19.
- **Vigo, puerto y puerta de Galicia : guía de la ciudad** / Texto, Xosé María Álvarez Blázquez, Luis Viñas Cortegoso, Emilio Álvarez Blázquez; debuxos, Álvaro Álvarez Blázquez. Vigo: Letras,1954. Sign.:VIG-1/12.
- **Flor de cantigas en loubanza de Carmela Díaz** / Xosé Mª Alvarez Blázquez... et al.. Vigo : [s.n.], 1954. Sign.: FR-71/51(10).
- **Romance do pescador peleriño** [Fotocopiado] : a todos os peleriños do mar que veñen a Compostela / Vigo : Monterrey, imp. 1954. Sign.: C-449/21.
- **Las Estatuas no hablan**. Burgos : Aldecoa, 1955. Sign.:12/235 . Dedic. autógr. do autor. Ex libris de Emilio Soneira Maside.
- **Las Estatuas no hablan**. Burgos : Aldecoa, 1955. Sign.: FR-87/217. Dedic. autógr. do autor.

Novelas de XMAB con algún manuscritos orixinais. (Fotografía: Noel Queipo)

- **Pedro Amigo de Sevilla y Pero de Ambroa** : (interpretación de una amistad). Santiago de Compostela : Instituto Padre Sarmiento de Estudios Gallegos], 1955. Sign.: C-297/29 .
- **Pedro Amigo de Sevilla y Pero de Ambroa** : (interpretación de una amistad). Madrid : [s.n.], 1955 (C. Bermejo). Sign.: FR-79/51(7). Dedic. autógr. do autor
- **Crece las aguas**. Salamanca : Sígueme, 1956. Sign.: 19/299.
- **Una Réplica literaria de don Enrique el Senador a su hermano Alfonso el Sabio**. Santiago de Compostela: Instituto Padre Sarmiento de Estudios Gallegos, 1957. Sign.: C-297/30.
- **Vista parcial de la novela gallega**. Madrid ; Palma de Mallorca : [s.n.], 1958. Sign.: C-178/18. Dedic. autógr. do autor. Exemp. n° 2.
- **La Ciudad y los días** : Calendario histórico de Vigo. Vigo : Monterrey, D.L. 1960. Sign.: 22/162.
- **O Romance de "Silvaniña" en Galiza e Portugal**. Porto : Junta Distrital, [1963?]. Sign.: C-6/25

- **Martín Codax, cantor del Mar de Vigo.** Vigo : Asociación de la Prensa de Vigo, 1962. Sign.: C-6/8.
- **Martín Codax, cantor del Mar de Vigo.** Vigo : Asociación de la Prensa de Vigo, 1962. Sign.:FR-81/134. Exemp. n. 138, non venal
- **En el pueblo hay caras nuevas .** 2ª ed. Barcelona : Destino, 1963. Sign.: 32/331.
- **A Mulher na lírica medieval galego-portuguesa .** Braga : [s.n.], 1963. Sign.: C-6/4.
- **Gil Vicente e Galicia i o conto das duas lousas.** Vig : [s.n.], D.L. 1963 (Faro de Vigo). Sign.: FR-69/42(2).
- **Notas para una edición crítica de la égloga "Belmiro e Benigno" de Pastor Díaz .** Santiago : Instituto Padre Sarmiento de Estudios Gallegos, imp. 1963. Sign.: C-7/11.
- **Vigo, plano de la ciudad /** textos, J. y E. Álvarez Blázquez ; proyectos y dibujos, S. Davila y Rodríguez Costas. Vigo : Ed. Castrelos, D.L. 1964. Sign.: VIG-1/9.
- **Literatura popular gallega en torno a Pardo de Cela.** Santiago de Compostela : Instituto Padre Sarmiento de Estudios Gallegos, 1965. Sign.: C-297/20.
- **Presencia de Galicia en los sellos /** Álvarez Blázquez, Lago Martínez ... Barcelona : Artigas, D.L. 1965. Sign.: 19/206.
- **Romance de "Silvaniña" en Galiza e Portugal.** Lisboa : Junta de Investigações do Ultramar, 1965. Sign.: C-189/25.
- **O Trovador lugués D. Lopo Lías en terras de Pontevedra .** Vigo: Grial, [1965?] P. 446-451. Sign.: C-92/16.
- **Uns Versos galegos de Aurelio Aguirre .** Vigo : Grial, 1966 ; P. 225-230. Sign.: C-138/3.
- **Una carta del Padre Sarmiento .** Santiago de Compostela : Instituto Padre Sarmiento de Estudios Gallegos, 1969. Sign.: C-297/25.
- **Cista y ajuar funerario de Atios (Porriño) /** por José Mª Álvarez Blázquez, Fernando Acuña Castroviejo y Manuel Carlos García Martínez. Santiago de Compostela : Instituto Padre Sarmiento de Estudios Gallegos, 1970. Sign.: C-297/26.
- **A Pega rabilonga e outras historias de tesouros .** Vigo : Ed. Castrelos, 1971. Sign.: 20/269.
- **Os tesouros de Galicia, ou seña Historia verdadeira acontecida no Reino de Galicia ; e máis Relación dos tesouros e encantos /** versión, limiar e notas de Xosé Mª Álvarez Blázquez. Vigo : Ed. Castrelos, 1974. Sign.:FR-71/246
- **Canle segredo /**Xosé Mª Álvarez Blázquez; gravados, Antón Rivas Briones. Vigo: Ed. Castrelos, 1976. Sign.: 342/25.
- **Os Nomes da terra /** Celso de Baión. Vigo : Ed. Castrelos, 1976. Sign.: 20/309.
- **Vigo en su historia /** coordinadores, Alvaro Cunqueiro y José Mª Álvarez Blázquez ; colaboradores, Fernando Acuña Castroviejo... [et al.]. Vigo : Caja de Ahorros Municipal de Vigo, D.L. 1979. Sign.: VIG-107 e 25/71.
- **Cuadros de Vigo en la Edad Media /** por José Mª Álvarez Blázquez. Vigo : Caja de Ahorros Municipal de Vigo, (1980?) P. 63-124. Sign.: C-235/8.
- **Nómina de escritores vigueses /** por José Mª Álvarez Blázquez. Vigo : Caja de Ahorros Municipal de Vigo, (1980?). P. 639-652 ; Sign.: C-235/1.
- **La Prensa periódica viguesa en el siglo XIX /** por José Mª Álvarez Blázquez. Vigo : Caja de Ahorros Municipal de Vigo, (1980?). P. 465-562. Sign.: VIG-86(4).
- **Vigo arqueológico /** por José Mª Álvarez Blázquez, Fernando J. Costas Goberna, José Manuel Hidalgo Curraño. Vigo : Ayuntamiento, D.L. 1980. Sign.: C-455/6.
- **Vigo en el siglo XIX : de la antigua villa a la ciudad moderna /** por José Mª Álvarez Blázquez. Vigo : Caja de Ahorros Municipal de Vigo, (1980?). P. 359-457 . Sign.: C-235/6.
- **Homenaxe a Blanco Amor /** Xosé Mª Álvarez Blázquez... (et al.); ilustracións de Alfonso Sucasas. Redondela : Concello ; Vigo : Edicións Xerais de Galicia, D.L. 1981. Sign.: 54/81.
- **Alexandro Bóveda : apunte biográfico.** A Coruña : Banco del Noroeste, D.L. 1982. Sign.: 143/43
- **La Ciudad y los días : Calendario histórico de Vigo /** José Mª Álvarez Blázquez ; limiar de Francisco Fernández del Riego. Vigo : Concello de Vigo, 1986. Sign.: VIG-10 . Exem. n. 960 dunha tirada de 1.000
- **Poesía galega completa /** Xosé Mª Álvarez Blázquez ; Prólogo de X. L. Méndez Ferrín ; presentación, cronoloxía e bibliografía de Xosé Mª Álvarez Caccamo ; epílogo de Emilio Álvarez Blázquez. Vigo : Edicións Xerais de Galicia, 1987. Sign.:44/2.

- **Poemas de ti e de min** / Emilio Álvarez Blázquez, Xosé Mª Álvarez Blázquez. Pontevedra : Deputación Provincial, D.L. 1991. Sign.:34/287.
- **Alexandro Bóveda**. Vigo : Ir Indo, D.L. 1992. Sign.: 46/22.
- **Roseira do teu mencer** / Xosé María Álvarez Blázquez ; ilustracións: Manolo Uhía. 1^a ed. Vigo : Edicións Xerais de Galicia, 1992. Sign.: 47/354.
- **Na vila hai caras novas** / Xosé María Álvarez Blázquez ; tradución de Alfonso Álvarez Cáccamo. Vigo : Ir Indo, D.L. 1993. Sign.: 46/11.
- **Enchen as augas** / Xosé María Álvarez Blázquez ; tradución de Alfonso Álvarez Cáccamo. Vigo : Ir Indo, D.L. 1995. Sign.: 46/54.
- **Sonetos del alba insomne** : (1955-1960). Vigo : Instituto de Estudios Vigueses, D.L. 1995. Sign.: 31/255.
- **Sonetos del alba insomne** : (1955-1960).Vigo : Instituto de Estudios Vigueses, D.L. 1995. Sign.: FR-70/71 Dedic. autógr. do autor.

- **Martín Codax, cantor del Mar de Vigo** . Ed. facs. Vigo : Instituto de Estudios Vigueses (Fundación Provingo), 1998. Sign.: 30/141.
- **Martín Codax, cantor do Mar de Vigo** / Xosé María Álvarez Blázquez ; edición, notas e fixación de textos de Xosé Ramón Pena. Vigo : Edicións Xerais de Galicia, 1998. Sign.: 30/142.
- **Canle segredo** . A Coruña : La Voz de Galicia, D.L. 2002. Sign.: 10/58.
- **En el pueblo hay caras nuevas**. A Coruña : La Voz de Galicia, D.L. 2004. Sign.: FR3-38/139.
- **Antoloxía, poesía e narrativa** / Xosé María Álvarez Blázquez ; escolma e introdución de Xosé María Álvarez Cáccamo. Ed. conmemorativa do Día das Letras Galegas 2008. A Coruña : La Voz de Galicia, D.L. 2008. Sign.: 146/128.
- **Canle segredo** : (1951-1953. Presentación Xosé María Álvarez Cáccamo. Vigo : Galaxia, imp. 2008. Sign.: 133/61.
- **Cantares e romances vellos prosificados** : discurso lido o día 28 de novembro de 1964, no acto da súa recepción / polo señor Xosé María Álvarez Blázquez; e resposta do señor Fermín Bouza Brey. A Coruña : Real Academia Galega, 2008. Sign.: C-425/9.
- **A Cidade e os días** : Calendario histórico de Vigo / Xosé María Álvarez Blázquez ; edición e tradución de Manuel Bragado Rodríguez, Xosé Pablo Sánchez Mato. Vigo : Edicións Xerais de Galicia, imp. 2008. Sign.: 134/94.
- **Crónica rimada de Baiona e o seu mar** / Xosé María Álvarez Blázquez ; introdución e notas Miguel Anxo Mouríño. Gondomar : Instituto de Estudios Miñoranos, D.L. 2008. Sign.: C-395/22.

- **Antoloxía, poesía e narrativa** / Xosé María Álvarez Blázquez ; escolma e introdución de Xosé María Álvarez Cáccamo. Ed. conmemorativa do Día das Letras Galegas 2008. A Coruña : La Voz de Galicia, D.L. 2008. Sign.:146/128.
- **Escritos sobre arqueoloxía de Xosé María Álvarez Blázquez** : Homenaxe a Xosé María Álvarez Blázquez (1) / coordinador, Eduardo Méndez Quintas. Gondomar : Instituto de Estudos Miñoranos, D.L. 2008. Sign.: 133/138 . Dedic. autógr. do coord.
- **A Muller na literatura medieval e outras achegas etnográficas** .Santiago de Compostela : Museo do Pobo Galego, 2008. Sign.: C-428/26.
- **O que ben che quer** / Xosé María Álvarez Blázquez ; ilustracións de Berta Cáccamo. Pontevedra : Oqo, D.L. 2008. Sign.: 144/183.
- **Poesías** : ("Iris") número 8 : 27 de abril de 1934-9 de abril de 1938. Edición facsimilar. A Coruña : Universidade da Coruña, D.L. 2008. Sign.: C-425/17.
- **Os Ruíns ; A pega rabilonga e outras historias de tesouros** / Xosé María Álvarez Blázquez ; limiar Alfonso Álvarez Cáccamo ; edición Carlos L. Bernárdez. Vigo : Galaxia, imp. 2008. Sign.:133/73.
- **Vida e obra de Xosé María Álvarez Blázquez : escolma de textos** / edición de Carlos L. Bernárdez. Vigo : Galaxia, imp. 2008. Sign.: 9/283.
- **Escolma de poesía galega**. Vigo : Galaxia ; A Coruña: Real Academia Galega, D.L. 2008. Sign.: 134/51.
- **Correspondencia habida entre Xosé Mª Álvarez Blázquez e Isidoro Millán González-Pardo** / prólogo de Xosé María Álvarez Cáccamo ; exergo de Rosario Álvarez ; edición de X.L. Cochón Touriño ; colaboración de Alejandra Cillero Prieto e Lorena Domínguez Mallo. Santiago de Compostela : Centro Ramón Piñeiro para a Investigación en Humanidades, D.L. 2012. Sign.: 142/199.

XOSÉ MARÍA ÁLVAREZ BLÁZQUEZ, AUTOR
prologuista, editor literario,
tradutor, antólogo

- **Alonso, Eliseo**
Cantos de Cotovía / Eliseo Alonso Rodríguez ; prólogo de José Mª Álvarez Blázquez ; ilustración de A. Fernández. [Pontevedra? : s.n.], 1950 (Pontevedra : Torres). Sign.: C-9/11.
- **Díaz, Nicomedes Pastor**
Poesías galegas / Nicomedes Pastor Díaz ; limiar de X.Mª Álvarez Blázquez ; ilustracións de X. Sesto. Vigo : Monterrey, 1951. Sign.: 20/233 . Exemp. n. 9 dunha tirada de 300.
- **Lemos, Pedro Fernández de Castro y Portugal, Conde de,**
El Buho gallego con las demás aves de España haciendo Cortes, preside en ellas el águila real, como imperial señora de todas / Pedro Fernández de Castro, VII Conde de Lemos ; transcripción, prólogo y notas de José María Álvarez Blázquez. Vigo : Monterrey, 1951. Sign.: 20/236. Exemp. n. 98 dunha tirada de 210.
- **Escolma de poesía galega. I, Escola medieval galego-portuguesa (1198-1346)** / edición, notas crítico-bibliográficas e glosario de Xosé Mª Álvarez Blázquez ; limiar de M. Rodrigues Lapa. Vigo : Galaxia, 1952. Sign.: 39/211.
- **Troche y Zúñiga, Froilán**
El Cazador gallego con escopeta y perro : (1837) / por Froylán Troche y Zúñiga ; estudio preliminar de José María Álvarez Blázquez ; notas de Francisco de Paula Fernández de Córdoba e ilustraciones de la época. Santiago de Compostela : Bibliófilos Gallegos, 1952. Sign.: 16/83.
- **Santos Fernández, Pedro**
Memorias de un menestral curioso : (Tuy 1777-1826) / edición, prólogo y notas de José María Álvarez Blázquez. Pontevedra : El Museo de Pontevedra, 1958. Sign.:C-20/12.
- **Escolma de poesía galega. II, A poesía dos séculos XIV a XIX (1354-1830)** / ordeación, estudos e notas por Xosé Mª Álvarez Blázquez. Vigo : Galaxia, 1959. Sign.:39/212.

- **Peña, Jacinto de la**
Carta de las Gandumbas / edición, prólogo y notas de José Mª Álvarez Blázquez. Vigo : A Roda dos Cento Cincoenta e Un, 1966. Sign.: 19/108.
- **Cantos de Nadal, Aninovo e Reis** / escolma, ordeación e prólogo de Xosé Mª Álvarez Blázquez. Vigo : Ed. Castrelos, 1967. Sign.: 26/191.
- **O libro do marisco** : antoloxía / ordeación, limiar e notas de Xosé Mª Álvarez Blázquez. Vigo : Ed. Castrelos, 1968. Sign.: 20/253.
- **Quevedo, Francisco de**
O Soño das caliveras ; seguido de *O algoacil algoacilado* / versión, limiar e notas de Xosé Mª Álvarez Blázquez. Vigo : Ed. Castrelos, 1968. Sign.: 20/252.
- **O libro da caza** : Literatura popular / recadáviva, limiar e notas de Xosé Mª Álvarez Blázquez. Vigo : Ed. Castrelos, 1969. Sign.: 20/261
- **O libro do porco** : Literatura popular / recadáviva, limiar e notas de Xosé Mª Álvarez Blázquez. Vigo : Ed. Castrelos, 1972. Sign.: 20/317.
- **Cantares de cego** / Anónimos ; recadáviva, limiar e notas de Xosé Mª Álvarez Blázquez. 2^a ed. Vigo : Ed. Castrelos, 1974. Sign.: 20/290.
- **Castelao, Alfonso R.**
Cousas. Terceiro libro /edición e limiar de Xosé Mª Álvarez Blázquez. Vigo: Castrelos, 1975. Sign.: 20/293.
- **Escolma da poesía medieval (1198-1354)** / Xosé Mª Álvarez Blázquez. Vigo : Ed. Castrelos, 1975. Sign.: 26/209.
- **Taboada Leal, Nicolás**
Descrición topográfico-histórica de la ciudad de Vigo, su ría y alrededores / prólogo de José Mª Álvarez Blázquez. Ed. facsimilar. Vigo : Ayuntamiento, 1977. Sign.:VIG-11.
- **Estrada Catoyra, Félix**
Reseña de la conquista de Vigo : trabajo premiado en el Certamen Histórico-Literario promovido por el Excmo. Ayuntamiento de Santiago en el año 1909 / prólogo y bibliografía de José Mª Álvarez Blázquez. Ed. non venal. Vigo : Grafinsa, 1978. Sign.: FR-70/1. Exemplar. n. 649.
- **Alonso Ríos, Antón**
O Señor Afranio ou Cómo me rispéi das gadoupas da morte : (Memorias dun fuxido) / prólogo e notas de Xosé Mª Álvarez Blázquez. Vigo : Ed. Castrelos, 1979. Sign.: 26/217.
- **Alonso Ríos, Antón**
O Señor Afranio ou Cómo me rispéi das gadoupas da morte : (Memorias dun fuxido) / prólogo e notas de Xosé Mª Álvarez Blázquez ; limiar de Bieito Alonso. Vigo : A Nosa Terra, D.L. 1996. Sign.: 29/2.

- **Pereiro Alonso, José Luis**
Desarrollo y deterioro urbano de la ciudad de Vigo / prólogo, José María Álvarez Blázquez. Santiago de Compostela : COAG, 1981. Sign.: VIG-58.
- **Amado Carballo, Luis**
Luis Amado Carballo : vida e obra : escolma de textos / Xosé Mª Álvarez Blázquez. A Coruña : Real Academia Gallega, 1982. Sign.: 33/117.
- **Hidalgo Cuñarro, Xosé Manuel**
Excavaciones arqueológicas en el Castro de Vigo / prólogo de José María Álvarez Blázquez. Vigo : Concello, D.L. 1983. Sign.: 137/109.
- **Escolma da poesía medieval** : (1198-1354) / recompilación de Xosé Mª Álvarez Blázquez. Galicia : Diario 16 de Galicia, D.L. 1992. Sign.: C-358/2.
- **Lemos, Pedro Fernández de Castro y Portugal, Conde de,**
El Búho gallego / Pedro Fernández de Castro, VII Conde de Lemos ; prólogo José María Álvarez Blázquez. Ed. non venal. Santiago de Compostela : El Correo Gallego : Compostela, D.L. 1992. Sign.: C-367/23.
- **Taboada Leal, Nicolás**
Descripción topográfico-histórica de la ciudad de Vigo, su ría y alrededores / prólogo de José Mª Álvarez Blázquez. 2^a ed. facsimilar. Vigo : Departamento de Patrimonio Histórico, Concello, 1998. Sign.: 31/293.
- **Díaz, Nicomedes Pastor**
Égloga de Belmiro e Benigno ; A alborada : poesías galegas / prólogo de Ramón Nicolás, limiar de X. Mª Álvarez Blázquez ; ilustracións de X. Sesto. Vigo : Edicións Xerais de Galicia ; Viveiro : Concello de Viveiro, D.L. 2001. Sign.: 42/349 Exemp. n. 9
- **Díaz, Nicomedes Pastor**
Égloga de Belmiro e Benigno ; A alborada : poesías galegas : Homenaxe do Consello da Cultura Galega / limiar por Ramón Villares ; notas para unha edición crítica da Egloga de Belmiro e Benigno por Xosé Álvarez Blázquez. Santiago de Compostela : Consello da Cultura Galega, 2008. 1 cartafol (2 v.). Sign.:133/126. Exemp. n. 48 dunha tirada de 500.
- **Añón Paz, Francisco**
Poesías galegas / limiar de Xosé Mª Álvarez Blázquez. 2^a ed., ed. facsimilar. Outes : Concello de Outes ; A Coruña : Deputación Provincial da Coruña : Real Academia Galega, 2012. Sign.: 143/222.

XOSÉ MARÍA ÁLVAREZ BLÁZQUEZ, AUTOR en publicacións periódicas

NOTA: Os artigos dos que hai ‘separata’ aparecen citados no apartado de monografías. Isto afecta especialmente aos traballos publicados en Cuadernos de Estudios Gallegos e en Grial.

En **AGÁLIA**. Sign.: RG-392

- *Um trovador rompe a lei do segredo : y-vel-sa..* N. 91/92 (2007) ; p. 33-38.
- *Dois poemas inéditos de José Maria Álvarez Blázquez* / (nota introdutória de José-Martinho Montero Santalha). N. 91/92 (2007) ; p. 39-42.
- *Correspondência entre José Maria Álvarez Blázquez e Rodrigues Lapa.* N. 93-94 (1° semestre 2008) ; p. 15-46.
- *Ainda en roda de D. Lopo Lías.* N. 93-94 (1° semestre 2008) ; p. 47-55.

En **ALBA**. Edición facsimilar. Sign.: .: RG-97

- *Arrolo.* N. 4 (1950).
- *Tempo do meu paisaxe.* N. 4 (1950) ; p. [8]

- *Notas de pelerinaxe* . N. 5 (1950).
- *El Desierto*. N. 9 (1952).
- *Barro*. N. 9 (1952).
- *Toro de Doña Elvira*. N. 9 (1952).
- *Invitación a Urbano Lugrís*. N. 9 (1952).
- *Saudade*. N. 14 (1954) ; p. 44.
- *Ante la casa de Rosalía* : Palabras pronunciadas por D. José María Álvarez Blázquez ante la casa de Rosalía en Padrón dirigidas a los asistentes del III Congreso Internacional de la Poesía. N. 14 (sept.-oct. 1954) ; p. 42-44.
- *El Romanticismo gallego en Nicomedes Pastor Díaz*.. N. 15.

En **ANUARIO DE VIGO**. Sign.: RG-251

- *La Mayoría de edad : en torno a la historia de Vigo*. (1962-1963) , p. 25-26.
- *El abogado D. Manuel Rodal*. (1978) ; p. 13-15.

En **A XANELA**: revista cultural das Mariñas. Sign.: RG-507

- *Solpor*. N. 25 (Prim 2008) ; p. 20.

En **BOLETÍN DA REAL ACADEMIA GALEGA**. Sign.: RG-617

- *Dedante da tumba de Cabanillas*. Vol. 29, n. 339-344 (1961) ; p. 176.
- *Xosé Espinosa Rodríguez*.. Vol. 32, n. 358 (1976) ; p. 132-133.

En **CARTEL**. Sign.: RG-224/2

- *Literatura y crucigramismo*. Ano 2, n. 2 (15 xan. 1946) ; p. 8.

En **CASAHAMLET**. Sign.: RG-434

- *Introducción a Mari-Castaña*.. N. 8 (maio 2006) ; p. 94-97.

En **CRISTAL**. Edición facsimilar. Sign.: RG-122

- *O Merlo poeta*. N. 2 (15 ago. 1932) ; p. 8.
- *Optimismo*. N. 3 (sept. 1932) ; p. 6.
- *Romance de la luna coqueta*. N. 4 (oct. 1932) ; p. 7.
- *A media noche*. N. 5 (nov. 1932) ; p. 5.
- *Cero*. N. 6 (dic. 1932) ; p. 13.
- *Semblanzas de santos*. N. 7 (ene. 1933) ; p. 9.
- *Inmensidade*. N. 8 (feb. 1933) ; p. 12.
- *Anhelo*. N. 9 (marzo-abr. 1933) ; p. 11.
- *Prólogo*. N. 9 (marzo-abr.1933) ; p. 11.
- *Raid*. N. 9 (marzo-abr.1933) ; p. 11.
- *Mayo*. N. 10 (maio-xuñ. 1933) ; p. 11.
- *Romance do afiador*. N. 10 (maio-xuñ. 1933) ; p. 21.

En **CADERNOS DA ESCOLA DRAMÁTICA GALEGA**. Sign.: RG-490

- *Mari-Castaña, unha revolta popular : drama hestórico nun auto y en verso* / Emilio Álvarez Giménez / introdución, Xosé María Álvarez Blázquez. N. 50 (dec. 1984) ; p. 1-15.

En **CUADERNOS DE ESTUDIOS GALLEGOS**. Sign.: SL-R-2

- *Arquitectura rural gallega : un plano de Fr. Manuel Caeiro*. T. 3 (1948) ; p. 326-331.

- *Industrias paleolíticas de la comarca de Tuy* / J.M. Alvarez Blázquez , F. Bouza-Brey. T. 4 (1949) ; p. 201-250.

(Fotografía:
Noel Queipo)

- *Sobre la voz "señor" en los trovadores : concepto de amor servil*. T. 5 (1950) ; p. 87-104.

- *En torno a la geminación de la "r" en gallego*. T. 6 (1951) ; p. 451-454.

- *Una Carta del misionero Fray Pedro del Barco O.F.M.*. T. 7 (1952) ; p. 409-417.

- *Pedro Amigo de Sevilla y Pero de Ambroa.* T. 10 (1955) ; p. 159-193.

- *Una Réplica literaria de Don Enrique el Senador a su hermano Alfonso X el Sabio*. T. 12 (1957) ; p. 65-91.

- *Inscripciones romanas de Vigo* / J. M^a. Álvarez Blázquez , F. Bouza Brey. T. 16 (1961) ; p. 5-42.

- *Pastor Díaz*. T. 18 (1963) ; p. 333-356.

- *Literatura popular gallega en torno a Pardo de Cela.* T. 20 (1965) ; p. 350-381.

- *Cista y ajuar funerario de Atios (Porriño)* / José Mª Álvarez Blázquez, Fernando Acuña Castroviejo, Manuel Carlos García Martínez. T. 25 (1970) ; p. 20-36.

- *Las aras del santuario galaico-romano de Donón (Hio-Cangas)* / Fermín Bouza Brey, José Mª Álvarez Blázquez , Enrique Massó Bolívar. T. 26 (1971) ; p. 64-81.

En **DORNA**. Sign.: RG-326

- *A Leda entrada de Aquilino Iglesia Alvariño na vida.* N. 10 (1986) ; p. 15-16.

En **GALICIA EMIGRANTE**. Edición facsimilar. Sign.: RG-123

- *Una Crónica medieval inédita*. Ano 1, n. 4 (set. 1954) ; p. 4, 22.

- *Camilo Bargiela, novelista de Tuy*. Ano 3, n. 19 (marzo-abr. 1956) ; p. 10-11.

- *El Cura de Fruime*. Ano 3, n. 22 (xul. 1956) ; p. 23.

- *O Renascer da prosa Galega.* Ano 5, n. 32 (dec. 1957- xan. 1958) ; p. 12, 22.

En **GRIAL**. Sign.: SL-R-3

- *Uns Versos galegos de Aurelio Aguirre (1859)*. N. 12 (1966) ; p. 225-230.
- *Encol dun libro maxistral, "O Cancioneiro de Pero Meogo"*. N. 16 (1967) ; p. 204-211.
- *O Vencello espritoal dos Fisterres atlánticos* . Vol.3 (1991): p. 112-118.
- *Cuestionario de historia de la literatura gallega : Santiago de Compostela, agosto 1938* / José María Álvarez-Limeses Blázquez. N. 182 (abr.-xuño 2009) ; p. 59-63.

En **GRIAL CADERNOS**. Sign.:

- *A Mensaxe secreta dos nomes : notas para un prólogo*. Letras galegas 2008, p. 27-43.

En **ÍNSULA**. Sign.: FR-R-159

- *Teu corpo no mar = Tu cuerpo en el mar* . NOTA: Precede ao título: Tres poetas cancioneristas / Texto en galego e tradución ao español. N. 152-153 (xul.-ag. 1959) ; p. 21.

En **LA NOCHE**: suplemento do sábado. Edición facsimilar. Sign.: SL-R-63

- *Descubrimiento de Galicia : Tuy en la novela : los precursores*. N. 1 (1949) ; p. 2.
- *En el bicentenario del Marqués de Sargadelos*. N. 2 (1949) ; p. 1 e 7.
- *Promesas y sorpresas de un ferrocarril*. N. 3 (1949) ; p. 6.
- *Tuy en la novela : el romántico Dr. López de la Vega*. N. 8 (1949) ; p. 2.
- *El cura de Fruime*. N. 9 (1949) ; p. 6.
- *El tema navideño en nuestra poesía popular*. N. 11 (1949) ; p. 8.
- *La investigación literaria en 1949*. N. 12 (1949) ; p. 3.
- *Baiona do Miñor, nos versos de Ariosto e Milton*.. N. 14 [i.e. nº 13] (1950) ; p. 7.

En **MUSEO DE PONTEVEDRA**. Sign.: RG-244/17

- *Memorias de un menestral curioso*. T. 12 (1958) ; p. 61-102.

En **NÓS**: boletín mensual da cultura galega. Edición facsimilar Sign.: SL-R-57

- *Os Ruíns* (novela). Ano 17, n. 139-44 (xul.-dec. 1935) ; p. 186-202.

En **QUATRO VENTOS** . Sign.: RP-6

- *Baión*. N. 7 (out. 1955) ; p. 14-15.

En **REVISTA DE ESTUDOS ROSALIANOS**. Sign.: RG-678

- *Homenaxe a Rosalía* . N. 3 (2008) ; p. 223-225.

MONOGRAFÍAS SOBRE XOSÉ MARÍA ÁLVAREZ BLÁZQUEZ

- **Álvarez Cáccamo, Alfonso**

Xosé María Álvarez Blázquez : escritor, conferenciante, editor, arqueólogo, investigador. Vigo : Ir Indo, D. L. 1994. Sign.: 46/38.

- **Acuña, Ana**

Diccionario Xosé Mª Álvarez Blázquez / Ana Acuña ; limiar Luz Pozo Garza. Santa Comba : TresCtres, D.L. 2008. Sign.: 134/177.

- **Escritos sobre arqueoloxía de Xosé María Álvarez Blázquez : Homenaxe a Xosé María Álvarez Blázquez** / coordinador, Eduardo Méndez Quintas. Gondomar : Instituto de Estudios Miñoranos, D.L. 2008. Sign.: 133/138. Dedic. autógr. do coordinador.

- **Estudos sobre paleolítico : homenaxe a X.M. Álvarez Blázquez** / coordinador, Eduardo Méndez Quintas. Gondomar : Instituto de Estudios Miñoranos, D.L. 2008. Sign.: 133/137. Dedic. autógr. do coordinador.

- **Vida e obra de Xosé María Álvarez Blázquez : escolma de textos** / edición de Carlos L. Bernárdez. Vigo : Galaxia, imp. 2008. Sign.: 9/283.

- **Álvarez Cáccamo, Alfonso**

Xosé María Álvarez Blázquez : 1915-1985 : unha fotobiografía / Alfonso Álvarez Cáccamo ; colaboracións Xosé María Álvarez Cáccamo, Darío Xohán Cabana. Vigo : Edicións Xerais de Galicia, D.L. 2008. Sign.: 134/95.

(Fotografía: Noel Queipo)

- **Álvarez Cáccamo, Xosé María**

Tempo do pai . Vigo : Galaxia, D.L. 2008. Sign.: 147/204. Dedic. autógr. do autor

- **Biblioteca Pública Provincial (Pontevedra)**

Xosé María Álvarez Blázquez na Biblioteca Pública de Pontevedra [Fotocopia] : Día das Letras Galegas 17 de maio de 2008 / texto e recompilación por Antonio Iglesias Pena. (2008). Sign.: C-428/5.

- **Cabrera Iglesias, María Dolores**

Xosé María Álvarez Blázquez : ourive de libros / María Dolores Cabrera ; ilustración da cuberta Pedro Bofill. Madrid : Diario El País ; Vigo : Galaxia, imp. 2008. Sign.: 9/296.

- **García Negro, Pilar**

Xosé María Álvarez Blázquez : claro mencer do tempo : unha vida entregada á cultura galega . A Coruña : Deputación Provincial da Coruña, imp. 2008. Sign.: 134/42.

- **Matalobos Cerceda, Manuel Celso**

Xosé María Álvarez Blázquez na escola : inspiración, erudición e compromiso . Lugo : Concello de Lugo, Concellería de Educación : Agora Cultural, [2008]. Sign.: C-425/20.

- **A palabra e os días** : Homenaxe a Xosé Mª Álvarez Blázquez / Francisco Fernandez del Riego ... [et al.]. Vigo : Galaxia, D.L. 2008.

Sign.: 133/134.

- **Pérez Pintos, Irene**

Xosé María Álvarez Blázquez : unidade didáctica . Vigo : Edicións Xerais de Galicia, D.L. 2008. Sign.: 134/131.

- **Rabuñal, Henrique**

Xosé María Álvarez Blázquez na súa canle secreta . Santiago de Compostela: Laiovento, 2008. Sign.: 141/210.

- **Xosé María Álvarez Blázquez : Día das Letras Galegas 2008** / Departamento de Filoloxía Galega ; baixo a coordinación de Anxo Tarrío Varela; ilustracións de Berta Álvarez Cáccamo. Santiago de Compostela : Universidade de Santiago de Compostela, 2008. Sign.: 133/140.
- **Os papeis de ouro de Xosé María Álvarez Blázquez** / edición X. Enrique Acuña. Vigo : A Nosa Terra, 2008. Sign.: C-428/1.

ARTIGOS SOBRE XOSÉ MARÍA ÁLVAREZ BLÁZQUEZ

En **AGÁLIA**. Sign.: RG-392

- *Um artigo inédito de José María Álvarez Blázquez sobre o trovador Airas Moniz d'Asma* / José-Martinho Montero Santalla . N. 91/92 (2007) ; p. 9-31.
- *Especial José María Álvarez Blázquez (Día das Letras Galegas 2008) (2ª parte) : nota introductoria* / José-Martinho Montero Santalla . N. 93-94 (1º semestre 2008) ; p. 7-14.

En **ATENEA**: Revista do Ateneo Ferrolán. Sign.: C-418/8

- *Xosé María Álvarez Blázquez será o novo homenaxeado no día das Letras Galegas 2008*. N. 30 (xan/mar) 2008) ; p. 9.

En **A TRABE DE OURO**. Sign.: SL-R-19

- *Xosé María Álvarez Blázquez, editor revolucionario* / Darío Xohán Cabana. T.4, ano 19, n. 76 (out.-dec. 2008) ; p. 513- 527.
- *A produción do día das letras galegas 2008 dedicado a Xosé María Álvarez Blázquez, unha ollada crítica* / Montse Pena Presas. T. 1, ano 20, n. 77 (xan.-mar. 2009) ; p. 73-84.

En **A XANELA**: revista cultural das Mariñas . Sign.: RG-507

- *Xosé María Álvarez Blázquez : cronoloxía*. N. 25 (Prim. 2008) ; p. 17.

En **BOLETÍN DA REAL ACADEMIA GALEGA**. Sign.: RG-617

- *Xosé Mª Álvarez Blázquez* / Xosé Luís Franco Grande. N. 361 (2000) ; p. 290.
- *Xosé María Álvarez Blázquez : unha voz propia e "honrada"* / Ana Acuña. N. 369 (2008) ; p. 9-22.
- *Polas canles líricas de Xosé Mª Álvarez Blázquez* / Luís Alonso Girgado. N. 369 (2008) ; p. 23-34.
- *A achega da familia Álvarez á cultura galega* / Alfonso Álvarez Cáccamo. N. 369 (2008) ; p. 35-44..
- *Xosé María Álvarez Blázquez : a paixón das orixes* / Xosé María Álvarez Cáccamo. N. 369 (2008) ; p. 45-55.
- *Alicerces* / Emilio Álvarez Rey. N. 369 (2008) ; p. 57-65.
- *X. Mª Álvarez Blázquez, historiador da cidade de Vigo* / Xosé R. Barreiro Fernández. N. 369 (2008) ; p. 67-78.
- *Tres modelos de recreación da lírica trobadoresca : Fermín Bouza Brey, Alvaro Cunqueiro e Xosé María Álvarez Blázquez* / Carlos L. Bernárdez. N. 369 (2008) ; p. 79-87.
- *Xosé María Álvarez Blázquez, editor* / Manuel Bragado Rodríguez. N. 369 (2008) ; p. 89-95.
- *Xosé María Álvarez Blázquez, editor revolucionario* / Darío Xohán Cabana. N. 369 (2008) ; p. 97-112
- *Sobre a narrativa galega de Xosé María Álvarez Blázquez* / Manuel Forcadela. N. 369 (2008) ; p. 113-125.
- *Memoria de don Xosé María, editor* / Víctor F. Freixanes. N. 369 (2008) ; p. 127-131.
- *Xosé María Álvarez Blázquez e a arqueoloxía de resistencia* / Manuel Carlos García Martínez, Fernando Acuña Castroviejo. N. 369 (2008) ; p. 133-144.
- *O coleccionismo* / José Manuel González Troncoso. N. 369 (2008) ; p. 145-148.
- *Historia postal tudense* / Ernesto Iglesias Almeida. N. 369 (2008) ; p. 149-158.
- *Congreso Álvarez Blázquez* / Xosé Luís Méndez Ferrín. N. 369 (2008) ; p. 159-166.
- *Os feitos nas investigacións arqueolóxicas de Álvarez Blázquez* / Eduardo Méndez Quintas. N. 369 (2008) ; p. 167-188.

- *Xosé María Álvarez Blázquez : unha cala na recepción das súas obras poéticas nos xornais galegos* / Ramón Nicolás Rodríguez. N. 369 (2008) ; p. 189-200.
- *Xosé María Álvarez Blázquez, canonizador e investigador da literatura galega* / Xosé Ramón Pena. N. 369 (2008) ; p. 201-207.
- *Tui a través da filatelia : unha paixón de don Xosé María Álvarez Blázquez* / Carlos Pérez-Fonterosa Antón. N. 369 (2008) ; p. 209-217.
- *Os Álvarez en Tui : un corazón aberto na vella cidade* / Rafael Sánchez Bargiela. N. 369 (2008) ; p. 219-245.
- *O poeta amigo* / Darío Xohán Cabana. N. 369 (2008) ; p. 249-256.
- *Arte de paquetería* / Víctor F. Freixanes. N. 369 (2008) ; p. 257-262.
- *A emoción da historia na obra de Xosé María Álvarez Blázquez* / X.L. Méndez Ferrín. N. 369 (2008) ; p. 263-264.
- *Xosé María Álvarez Blázquez* / por Darío Xohán Cabana. N. 370 (2009) ; p. 287-293.

En **CASTRELOS**. Sign.: FR-R-86

- *Bibliografía sobre Xosé María Álvarez Blázquez* / Xosé M. Álvarez Cáccamo. N. 0 (1987) ; p. 17-19.
- *Los Libros de José María Álvarez Blázquez* / Antonio Odriozola. N. 0 (1987) ; p. 21-25.

En **ENCRUCILLADA**. Sign.: SL-R-21

- *A presenza relixiosa na poesía galega de Xosé María Álvarez Blázquez* / Clodio González Pérez. N. 157 (mar./abr. 2008) ; p. 52-72.

En **GRIAL**. Sign.: SL-R-3

- *O Día das Letras Galegas de 2008 dedicado a Xosé María Álvarez Blázquez* / Bernárdez, Carlos L. T. 45, n. 175 (2007) ; p. 13.
- *Lembranza persoal de Xosé María Álvarez Blázquez* / Xosé Neira Vilas. T. 46, n. 178 (abr.-xuño 2008) ; p. 65-69.
- *Dous documentos inéditos de Xosé María Álvarez Blázquez* / Darío Xohán Cabana. N. 182 (abr.-xuño 2009) ; p. 53-55.
- *Os papeis de Xosé María Álvarez Blázquez* / Xosé María Álvarez Cáccamo. T. 50, n. 193 (xan.-marzo 2012) ; p. 114-123.

En **MADRYGAL**. Sign.: RG-578

- *Voz e memoria : a correspondencia entre Xoán Vidal Martínez e Xosé Mª Álvarez Blázquez (I-II)* / Ana Acuña Vol. 8 (2005) ; p. 19-31. Vol. 9 (2006) ; p. 15- 25.
- *Letras Galegas 2008 : Xosé María Álvarez Blázquez* / María Asunción Canal Covelo. Vol. 11 (2008) ; p. 129-131.

En **RAIGAME**: revista de arte, cultura e tradición populares. Sign.: RG-518

- *Xosé María Álvarez Blázquez (1915-1985) : poeta, novelista, erudito, editor : Letras Galegas 2008* / Clodio González Pérez. N. 28 (2008) ; p. 101-117.

En **TEMPOS NOVOS**. Sign.: FR-R-132

- *Radiografía dunha ausencia* / Aloia Álvarez Feáns. N. 132 (Maio 2008) ; p. 74-77.

En **TERRA E TEMPO**. Sign.:RG565

- *Unha vida entregada á cultura galega : Xosé María Álvarez Blázquez* / María Pilar García Negro. N. 145/146 (2008) ; p. 58-67.

MATERIAIS DE ARQUIVO

O FONDO XOSÉ MARÍA ÁLVAREZ BLÁZQUEZ

No ano 2012 a familia Álvarez Cáccamo fixo unha importante doazón de materiais de seu pai á Fundación Penzol. Doazón importante tanto pola grande cantidade de documentos como polo seu contido. Este primeira doazón foi ampliada en 2014 con outra achega de oito caixas de arquivo, das que non está rematado o inventario. A documentación desta doazón constitúe o Fondo Xosé María Álvarez Blázquez.

Este fondo está formado por unha documentación moi variada, con máis de 2000 documentos, que se agrupan en máis de cincuenta categorías, entre elas: arqueoloxía, prehistoria, historia antiga, historia de Galicia, historia de Vigo, etnografía e folclore, literatura popular, literatura medieval, literatura galega, toponimia e lingüística, temas políticos, Castelao, Alexandre Bóveda, ...

Deste fondo, o que nos interesa neste número de NOVAS PENZOL é aquela documentación que contén obra do propio XMAB ou que trate sobre a súa figura e a súa obra. Aínda así é tan numerosa que citala completa resultaría excesivamente longo, polo que escolmamos unha mínima parte pero que consideramos que ten unha especial importancia.

- OBRA NARRATIVA DE XMAB:

- Orixinais, manuscritos ou mecanoscritos, das obras de narrativa en castelán:

- En el pueblo hay caras nuevas; Las estatuas no hablan; Crecen las aguas; Una cabaña en el cielo; El zorro blanco.*

- OBRA DRAMÁTICA:

- Orixinais, manuscritos ou mecanoscritos, das súas obras de teatro inéditas:

- La mina de plata* (Poema dramático en un acto y dos cuadros); *Los pazos altivos* (Poema dramático en tres actos); *Lobos en la serranía* (Episodio pastoril en un acto y dos cuadros. En verso); *Por Castilla y por León*. Poema dramático en tres actos y un prólogo.

- TRABALLOS DE INVESTIGACIÓN DE XMAB:

- PREHISTORIA E ARQUEOLOXÍA:

- Orixinais, manuscritos ou mecanoscritos sobre cuestións de prehistoria e arqueoloxía:

- Noticia arqueolóxica de Gaxate; El castro de Cabeza de Francos; Industrias paleolíticas de San Bartolomé de Eiras (El Rosal); Carta paleolítica del Bajo Miño; Bibliografía que identifica al monte Medulio con el Aloya; Industrias paleolíticas en los alrededores de Tuy; La necrópolis prerromana de Coreses;* e tamén apuntamentos para publicación, fotografías, fichas de materiais, debuxos de petroglifos, etc.

- O CANCIONEIRO:

- Notas dos Cancioneiros:

- Pliegos sueltos góticos del s. XVI; Cancioneiro musical da lírica popular asturiana; O Cancioneiro de Évora; Cancioneiro castelán do s. XV (Foulché- Delbose); Notas do Cancioneiro 1628...; Cancioneiro de Velázquez de Ávila; Notas do Cancioneiro Musical dos séculos XV e XVI; Notas da Floresta; Cancioneiro Musical da Biblioteca Publica Hortensia; Cancioneiro de López Maldonado; Cancioneiro de Lope de Stúñiga. Códice do s. XV; Para un Cancioneiro de Burlas; Notas para adicionar á Escolma II; Poesía do século XIII. (Non incluída nos Cancioneiros); Os trovadores galego-casteláns. (1350-1450); Macías el enamorado e Martín Codax; Fr. José Feijóo . 20 cartas y esquelas , de 1846 a 1860. O muiño; Refráns anterros; Cantares e refráns de gaita; Cantigas e*

refráns de vilas e pobos; Burlas I; Burlas II; Sociales e procaces; Lírca popular; Muiñeiras; Burlas de muiñeira; Marisco, caza e viño; Picardías; Procaces II.

-O ROMANCEIRO

Transcricións e comentarios:

Romance de Reis de Juan Benito Vázquez; Poemas de Xohán Branco; Las teticas; Romances impresos y oraciones manuscritas que me ha prestado Javier Ferreiro Loredo; Relaciones, cartas, noticias.

-CANTARES E ROMANCES PROSIFICADOS

Con apuntamentos e notas:

Cantar del rei Wamba; Épica e romances. Prosificacións; Versión galego-portuguesa : Libro del Buen Amor; Paralelísticas de Gil Vicente; Cantar da conquista de Ynglaterra; Poema de Alfonso XI.

-ENSALMOS, ESCONXUROS, ORACIÓNS, ADIVIÑAS, CONTOS POPULARES:

Diversas anotacións manuscritas

-LITERATURA GALEGA:

Manuscritos e mecanoscritos:

Escola galaico-castelán: 9 trovadores e 23 cantigas s. XIV; Cancioneiro de cantigas dispersas; Cancioneiro de San Román; As festas minervais do 1697. Diversos romances; Os poetas académicos (séculos XVI- XIX).

Poemas galegos de Valle-Inclán. Prólogo,ordenación e notas de XM Alvarez Blázquez; Literatura popular gallega en torno a Pardo de Cela; Vista parcial de la novela gallega; Notas sobre o Marqués de Santillana; Pedro de Gratia Dei. Poeta gallego del s. XVI; Prosas galegas de Paz Varela. Edición; Prólogo e notas ás poesías galegas de Pastor Díaz.

- PROSA POLÍTICA DO XIX:

Fotocopias ou transcrición dos orixinais con comentarios:

O tío Farruco. Diálogo entre dous labradores galegos; Diálogo na Alameda de Santiago; Encuentro y coloquio...na Pontella de Chaínsa...; Conversa de catro labregos de X.M. Acuña Malvar; Conversa dos compadres Bértolo e Mingote... de Manuel Acuña; Parolas k'oubo entre Goriño Antelo... Anónimo; O aldeano galego de Juan Benito Alvarez Mera; A obra de Juan Manuel Pintos Villar; La Revolución. Periódico Oficial de la Junta Superior; Representación que fixeron os veciños de Pontedeva a S.M.; Carta de un de Roma a un de Cartago de Perete de Graña; La tertulia en la Quintana. Anónimo; Carta a D. Manuel Acuña de Antonio Benito Fandiño; Reseña stórica de Galicia de Antonio de la Iglesia; Diálogos sobre distintas materias de Francisco Mirás; Proezas de Galicia de Xosé Fernández y Neira; Prólogo a un Cantigueiro popular de M. Valladares Núñez; Diálogo entre Gorecho e Mingos. Anónimo; Carta recomendada de Ramón González Senra; etc.

- POESÍA ANÓNIMA E DE CIRCUNSTANCIAS:

Copias e comentarios:

Pranto da Fronseira; Cantiga a D. Felipe "el Hermoso"; Pranto do monte Medulio; Saqueo de Cangas polos turcos, en 1617; Un labrador que foi sargento a os soldados do novo alistamento; Letrillas de los labradores gallegos...; La elocuencia de Atenas y Roma...

-EL BUHO GALLEGO

Manuscrito e mecanografado: "EL búho gallego..." Pedro Fdez. de Castro. Prólogo, transcrición e notas de XAMB.

-TRABALLOS DE XMAB SOBRE VIGO E OS VIGUESES:

Manuscritos e mecanoscritos:

Prólogo á reedición da " Descripción topográfico...de Vigo" de N. Taboada Leal;

Comandantes de armas de la provincia de Tui; Vigo. Su Historia frente al mar;

Notas sobre toponimia ; Notas e apuntes para traballos sobre Arte e Arqueoloxía na comarca de Vigo;

Notas, apuntamentos e material para o estudo do Urbanismo en Vigo;
 Preparación dun traballo sobre a Idade Media; Vigo na Idade Moderna; Tríptico de Rande;
 Borrador para o Concurso Literario Hispano-lusitano "*Hechos y figuras de Vigo*";
Emilio García Olloqui. Apuntes biográficos;
 Escritores vigueses. Estudio manuscrito e inédito (?);
 Notas e apuntes para a historia do periodismo vigués; Perfil biográfico de Faro de Vigo; La prensa viguesa en el siglo XIX;
 Material para Historia de Vigo (para a Enciclopedia Galega); Cantigueiro de Vigo; Antroidos de antano. *La ciudad y los días*.

(Fotografía: Noel Queipo)

Xeira 1977 (voceiro da Feira do libro de Vigo con Pregón de XMAB).

Artigo do 17/02/1985 en Faro de Vigo sobre o Antroido, que é posibelmente o seu derradeiro artigo publicado en vida.

-ALEXANDRE BÓVEDA E CASTELAO:

Biografía de Alexandre Bóveda, fotografía, ficha con bibliografía e notas

Apuntamentos e notas manuscritas sobre: Castelao. Hestorias e lendas. Pensamentos.

- MANUSCRITO E TRANSCRICIÓN DO DOCUMENTO "PAZOS DE PROBÉN"

- A EDICIÓN

- Dous catálogos da Librería anticuaria Monterrey, de 1950 e 1956.

- Unha carpeta con documentación administrativa varia sobre a Editorial Monterrey e Castrelos: constitución da empresa, pagarés, facturas, pago dereitos de autor, correspondencia, ...

- Coleccións de XMAB:

- Coleccións de Petitorios e aguinaldos; Colección de (50) Coplas de cego en castelán; Pregos de cordel en portugués. Século XVIII.

- Colección de filatelia

- Contén ademais este fondo un grande número de retallos de prensa dos artigos publicados por XMAB.

ARQUIVOS PENZOL E FERNÁNDEZ DEL RIEGO

- 1 carta de Ánxel Casal do 23/01/1935 sobre as condicións de publicación dun libro en Nós. Sign: C-205/8.
- 13 cartas manuscritas de XMAB a D. Ramón Otero Pedrayo, datadas entre 1946 e 1974, nas que trata asuntos coma o descubrimento da *Égloga de Belmiro e Benigno* de N. Pastor Díaz , asuntos editoriais como a publicación d' *O Maroutallo* e *O desengano do prioiro*. Sign: CA 600/61.
- 7 cartas entre XMAB e Ramón Piñeiro, datadas entre 1954 e 1971, e 1 carta de contestación de Ramón Piñeiro, nas que tratan temas editoriais, a unificación morfolóxica do galego e merecen salientarse tres cartas nas que debaten sobre un malentendido na interpretación dunhas afirmacións de García Sabell : Sign.: CA-339/4.
- 3 cartas a F. Fernández del Riego, datadas entre 1967 e 1977, nas que trata temas persoais como a enfermidade da súa filla Colorín e asuntos relacionados coa colaboración en Grial e do voto para proposta de académicos da RAG. Sign.: FR-CA-001/025.
- 20 fotografías, a maioría das décadas de 1950 e 1960, nas que aparece XMAB en diversos actos culturais, xuntanzas de amigos, etc.
- Escolma de poesía galega. Vigo: Galaxia, [s.d.]. Sen encadernar. Con correccións manuscritas. Sign.: FR-84/328.